

LUẬN A TỶ ĐẠT MA ĐẠI TỶ BÀ SA

QUYỂN 156

LUẬN VỀ NHẤT TÂM (Phần 2)

Hỏi: Các pháp tương ứng với Chánh kiến Vô học, thì pháp ấy tương ứng với Chánh tư duy Vô học chăng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt. Trong này, Chánh kiến Vô học ở tất cả các địa có thể đạt được, chứ không phải là tất cả các tâm vô lậu; Chánh tư duy Vô học thì tất cả các tâm vô lậu có thể đạt được, chứ không phải là tất cả các địa. Vì vậy có thể làm thành bốn câu phân biệt lớn:

1. Có pháp tương ứng với Chánh kiến Vô học, chứ không phải là Chánh tư duy Vô học, đó là Chánh kiến Vô học tương ứng với Chánh tư duy, và Chánh tư duy Vô học không tương ứng với pháp tương ứng của Chánh kiến Vô học. Chánh kiến Vô học tương ứng với Chánh tư duy, đó là Chánh tư duy trong tự Chánh kiến Vô học, pháp này chỉ tương ứng với Chánh kiến Vô học, chứ không phải là Chánh tư duy Vô học, bởi vì tự Thể cùng với tự Thể, do ba nhân duyên cho nên không tương ứng:

a. Bởi vì không có hai tự tánh cùng lúc khởi lên.

b. Bởi vì sát-na trước sau không đi song song.

c. Bởi vì các pháp không nhìn tự Thể mà làm duyên cho pháp khác. Và Chánh tư duy Vô học không tương ứng với pháp tương ứng của Chánh kiến Vô học, đó là Tĩnh lự trung gian, ba Tĩnh lự dưới, ba Vô sắc dưới, là pháp tương ứng với Chánh kiến Vô học. Những pháp này không phải là tương ứng với Chánh tư duy Vô học, bởi vì ở địa ấy không có Chánh tư duy.

2. Có pháp tương ứng với Chánh tư duy Vô học, chứ không phải là Chánh kiến Vô học, đó là Chánh tư duy Vô học tương ứng với Chánh kiến, và Chánh kiến Vô học không tương ứng với pháp tương ứng của Chánh tư duy Vô học. Chánh tư duy Vô học tương ứng với Chánh kiến,

đó là Chánh kiến trong tụ Chánh tư duy Vô học, pháp này chỉ tương ứng với Chánh tư duy Vô học, chứ không phải là Chánh kiến Vô học, bởi vì tự Thể cùng với tự Thể, do ba nhân duyên cho nên không tương ứng. Và Chánh kiến Vô học không tương ứng với pháp tương ứng của Chánh tư duy Vô học, đó là Vị chí-Tĩnh lự thứ nhất, pháp tương ứng với Chánh tư duy trong tụ Tận trí-Vô sinh trí. Những pháp này không phải là tương ứng với Chánh kiến Vô học, bởi vì trong tụ ấy không có Chánh kiến.

3. Có pháp tương ứng với Chánh kiến-Chánh tư duy Vô học, đó là trừ ra Chánh tư duy tương ứng với Chánh kiến Vô học, và trừ ra Chánh kiến tương ứng với Chánh tư duy Vô học, còn lại các pháp tương ứng với Chánh kiến-Chánh tư duy Vô học. Nghĩa là trong tụ này trừ ra hai tự Thể, còn lại tâm-tâm sở tương ứng với hai pháp. Điều này lại là thế nào? Đó là chín pháp Đại địa, mười pháp Đại thiện địa, Tâm và Tầm-Tứ.

4. Có pháp không phải là tương ứng với Chánh kiến-Chánh tư duy Vô học, đó là Chánh kiến Vô học không tương ứng với Chánh tư duy, Chánh tư duy Vô học không tương ứng với Chánh kiến, và những tâm-tâm sở pháp mà trước đây không thâm nhiếp, cùng với sắc-vô vi-tâm bất tương ứng hành. Chánh kiến Vô học không tương ứng với Chánh tư duy, đó là Chánh tư duy trong tụ Tận trí-Vô sinh trí, pháp này không phải là tương ứng với Chánh kiến Vô học, bởi vì trong tụ ấy không có Chánh kiến; cũng không phải là tương ứng với Chánh tư duy Vô học, bởi vì tự Thể không tương ứng với tự Thể. Chánh tư duy Vô học không tương ứng với Chánh kiến, đó là Tĩnh lự trung gian, ba Tĩnh lự trên, ba Vô sắc dưới, Chánh kiến Vô học. Những pháp này không phải là tương ứng với Chánh kiến, bởi vì tự Thể không tương ứng với tự Thể; cũng không phải là tương ứng với Chánh tư duy Vô học, bởi vì trong địa ấy không có Chánh tư duy. Và những tâm-tâm sở pháp mà trước đây không thâm nhiếp, đó là Tĩnh lự trung gian, ba Tĩnh lự trên, ba Vô sắc dưới, tâm-tâm sở pháp trong tụ Tận trí-Vô sinh trí, và tất cả tâm-tâm sở pháp hữu lậu thuộc về Học, cùng với sắc-vô vi-tâm bất tương ứng hành, nên biết đều là câu thứ tư.

Hỏi: Các pháp tương ứng với Chánh kiến Vô học, thì pháp ấy tương ứng với Chánh cần Vô học chăng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt. Trong này, Chánh kiến Vô học ở tất cả các địa có thể đạt được, chứ không phải là tất cả các tâm vô lậu; Chánh cần Vô học thì tất cả các địa và tất cả các tâm vô lậu có thể đạt được. Vì vậy có thể làm thành bốn câu phân biệt trung bình:

1. Có pháp tương ứng với Chánh kiến Vô học, chứ không phải là Chánh cần Vô học, đó là Chánh kiến Vô học tương ứng với Chánh cần. Pháp này không phải là tương ứng với Chánh cần Vô học, bởi vì tự Thể không tương ứng với tự Thể.

2. Có pháp tương ứng với Chánh cần Vô học, chứ không phải là Chánh kiến Vô học, đó là Chánh kiến Vô học, và Chánh kiến Vô học không tương ứng với pháp tương ứng của Chánh cần Vô học. Chánh kiến Vô học, đó là bởi vì tự Thể không tương ứng với tự Thể. Chánh kiến Vô học không tương ứng với pháp tương ứng của Chánh cần Vô học, đó là pháp tương ứng với Chánh cần trong tụ Tận trí-Vô sinh trí. Pháp này không phải là tương ứng với Chánh kiến, bởi vì trong tụ ấy không có Chánh kiến.

3. Có pháp tương ứng với Chánh kiến-Chánh cần Vô học, đó là trừ ra Chánh cần tương ứng với Chánh kiến Vô học, còn lại các pháp tương ứng với Chánh kiến Vô học. Bởi vì Chánh cần nhiều hơn cho nên ở đây chỉ nói là trừ ra. Nhưng trong tụ này trừ ra hai tự Thể, còn lại các tâm-tâm sở đều tương ứng với hai pháp. Điều này lại là thế nào? Đó là chín pháp Đại địa, chín pháp Đại thiện địa, Tâm và Tâm-Tứ.

4. Có pháp không phải là tương ứng với Chánh kiến-Chánh cần Vô học, đó là Chánh cần không tương ứng với Chánh kiến Vô học, và những tâm-tâm sở pháp mà trước đây không thấu nhiếp, cùng với sắc-vô vi-tâm bất tương ứng hành. Chánh cần không tương ứng với Chánh kiến Vô học, đó là Chánh cần trong tụ Tận trí-Vô sinh trí, pháp này không phải là tương ứng với Chánh kiến, bởi vì trong tụ ấy không có Chánh kiến; cũng không phải là tương ứng với Chánh cần, bởi vì tự Thể không tương ứng với tự Thể. Và những tâm-tâm sở pháp mà trước đây không thấu nhiếp, đó là trong này không có tâm-tâm sở pháp Vô học nào mà trước đây không thấu nhiếp, chỉ có tất cả tâm-tâm sở pháp hữu lậu thuộc về Học là do trước đây không thấu nhiếp, cùng với sắc-vô vi-tâm bất tương ứng hành, nên biết đều là câu thứ tư thấu nhiếp.

Như đối với Chánh cần, đối với Chánh niệm-Chánh định-Chánh giải thoát cũng như vậy, bởi vì pháp này đều có thể làm thành bốn câu phân biệt trung bình.

Các pháp tương ứng với Chánh kiến Vô học, pháp ấy không phải là tương ứng với Chánh trí Vô học; các pháp tương ứng với Chánh trí Vô học, pháp ấy không phải là tương ứng với Chánh kiến Vô học; bởi vì hai pháp này không cùng lúc khởi lên.

Hỏi: Các pháp tương ứng với Chánh tư duy Vô học, thì pháp ấy

tương ứng với Chánh cần Vô học chẳng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt. Trong này, Chánh tư duy Vô học, tất cả các tâm vô lậu có thể đạt được, chứ không phải là tất cả các địa; Chánh cần Vô học thì tất cả các địa và tất cả các tâm vô lậu có thể đạt được. Vì vậy cũng có thể làm thành bốn câu phân biệt trung bình, vẫn nói như Chánh kiến đối với Chánh cần. Như đối với Chánh cần, đối với Chánh niệm-Chánh định-Chánh giải thoát cũng như vậy.

Hỏi: Các pháp tương ứng với Chánh tư duy Vô học, thì pháp ấy tương ứng với Chánh trí Vô học chẳng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt. Trong này, Chánh tư duy Vô học, tất cả các tâm vô lậu có thể đạt được, chứ không phải là tất cả các địa; Chánh trí Vô học thì tất cả các địa có thể đạt được, chứ không phải là tất cả các tâm vô lậu. Vì vậy cũng có thể làm thành bốn câu phân biệt lớn, vẫn nói như Chánh kiến đối với Chánh tư duy.

Hỏi: Các pháp tương ứng với Chánh cần Vô học, thì pháp ấy tương ứng với Chánh niệm Vô học chẳng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt. Trong này, Chánh cần-Chánh niệm Vô học cùng ở tất cả các địa-tất cả các tâm vô lậu có thể đạt được, vì vậy có thể làm thành bốn câu phân biệt nhỏ:

1. Có pháp tương ứng với Chánh cần Vô học, chứ không phải là Chánh niệm Vô học, đó là Chánh niệm Vô học. Pháp này tương ứng với Chánh cần Vô học chứ không phải là Chánh niệm, bởi vì tự Thể không tương ứng với tự Thể.

2. Có pháp tương ứng với Chánh niệm Vô học, chứ không phải là Chánh cần Vô học, đó là Chánh cần Vô học. Pháp này tương ứng với Chánh niệm Vô học chứ không phải là Chánh cần, bởi vì tự Thể không tương ứng với tự Thể.

3. Có pháp tương ứng với Chánh cần-Chánh niệm Vô học, đó là trừ ra Chánh cần-Chánh niệm Vô học, còn lại các pháp tương ứng với Chánh cần-Chánh niệm Vô học. Nghĩa là trong tụ này trừ ra hai tự Thể, còn lại tâm-tâm sở tương ứng với hai pháp này. Điều này lại là thế nào? Đó là chín pháp Đại địa, chín pháp Đại thiện địa, Tâm và Tầm-Tứ.

4. Có pháp không phải là tương ứng với Chánh cần-Chánh niệm Vô học, đó là những tâm-tâm sở pháp mà trước đây không thấu nhiếp, cùng với sắc-vô vi-tâm bất tương ứng hành. Trong này không có tâm-tâm sở pháp Vô học nào mà trước đây không thấu nhiếp, chỉ có tất cả tâm-tâm sở pháp hữu lậu thuộc về Học là do trước đây không thấu nhiếp, cùng với sắc-vô vi-tâm bất tương ứng hành, nên biết đều là câu

thứ tư thâm nhiếp.

Như đối với Chánh niệm, đối với Chánh định-Chánh giải thoát cũng như vậy, bởi vì pháp này đều có thể làm thành bốn câu phân biệt nhỏ.

Hỏi: Các pháp tương ứng với Chánh cần Vô học, thì pháp ấy tương ứng với Chánh trí Vô học chăng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt. Trong này, Chánh cần Vô học ở tất cả các địa và tất cả các tâm vô lậu có thể đạt được, Chánh trí Vô học thì tất cả các địa có thể đạt được chứ không phải là tất cả các tâm vô lậu, cũng làm thành bốn câu phân biệt trung bình, vẫn nói như Chánh tư duy đối với Chánh cần. Như Chánh cần, Chánh niệm-Chánh định cũng như vậy.

Hỏi: Các pháp tương ứng với Chánh giải thoát Vô học, thì pháp ấy tương ứng với Chánh trí Vô học chăng?

Đáp: Nên làm thành bốn câu phân biệt. Trong này, Chánh giải thoát Vô học ở tất cả các địa và tất cả các tâm vô lậu có thể đạt được, Chánh trí Vô học thì tất cả các địa có thể đạt được chứ không phải là tất cả các tâm vô lậu, cũng làm thành bốn câu phân biệt trung bình, vẫn nói như Chánh cần đối với Chánh trí.
